

Byg Natur og Miljø

Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 7376 7676

Dato: 28-11-2025
Sagsnr.: 25/18331
Dok.løbenr.: 292473/25

Kontakt: Laura Overby
Direkte tlf.: 23278441
E-mail: lov@aabenraa.dk

Landzonetilladelse til etablering af sø

Aabenraa Kommune har modtaget din ansøgning om tilladelse til at etablere en sø på matr.nr. 107 Havsted, Ravsted. Projektets beliggenhed fremgår af bilag 2.

Da det ansøgte medfører en ændret arealanvendelse i landzonen, kræver det en landzonetilladelse fra kommunen i medfør af reglerne i planloven.

Afgørelse

Aabenraa Kommune meddeler hermed landzonetilladelse jf. planlovens § 35¹, til etablering af en sø på op til 800 m².

Vilkår

Landzonetilladelsen meddeles med følgende vilkår:

- Søen etableres med en størrelse på maksimalt 800 m² og en dybde på maksimalt 1,3 meter.
- Søen tilpasses terrænet med jævnt skrånende bredder og bund med et fald mellem 1:6 -1:10.
- Opgravet jord m.m. skal lægges mindst 10 meter fra søen og spredt ud i et jævnt lag på maksimalt 30 cm, eller fjernes helt.
- Søen må ikke have forbindelse til vandløb eller dræn.
- Der må ikke anlægges øer i søen.
- Der må ikke udsættes dyr (herunder andefugle, krebs og fisk) eller planter i søen.
- Der må ikke opsættes redehuse, hegn (dog undtaget kreaturhegn) eller lignende i eller ved søen.
- Hvis der plantes træer omkring søen, skal disse på syd-, øst- og vestsiden plantes i en afstand fra søbredden, der mindst svarer til træernes forventede sluthøjde.
- Hvis der fodres, skal der holdes mindst 10 meters afstand til søen.
- Der etableres en mindst 5 meter bred bræmme omkring søen, hvor jorden ikke må dyrkes, gødes eller sprøjtes.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 572 af 2024-05-29, Planloven.

- Etablering af søen må ikke medføre, at vand får væsentlig ændret afløbsretning (dvs. regnvand o.a. nedbør må ikke i væsentlig grad ledes i en anden retning), eller at der sker uønsket opstuvning af vand på anden mands jord.
- Kommunen skal have besked når arbejdet er afsluttet.

Redegørelse

Ansøgning

Aabenraa Kommune har den 7. juli 2025 modtaget en ansøgning fra Ravnhøj Consult på vegne af lodsejer Jens Iversen om tilladelse til at etablere en sø på ovennævnte mark.

Af ansøgningen fremgår det, at projektet er en del af et større initiativ omkring Havsted og Ravsted med det formål at forbedre fødemulighederne for storken i området. Baggrunden er, at storke de seneste somre har opholdt sig i området, og at der i 2025 for første gang i mange år er et storkepar med unger i Havsted. Projektet støttes af et lokalt storkelaug og skal fremme levevilkårene for storken gennem etablering og restaurering af små vådområder samt øget afgræsning omkring disse. Tiltagene forventes at skabe bedre fødegrundlag i form af bl.a. frøer, insekter, mosegrise m.fl., samtidig med at andre dyr og planter vil få gavn af de nye biotoper.

Konkret søges der om tilladelse til at etablere en sø på ca. 800 m² i en lavning på en dyrket mark, som i forvejen er vanskelig at dyrke. Søen ønskes etableret med en maksimal vanddybde på mellem 100 - 130 cm og med flade brinker med anlæg på 1:6–1:10, hvilket vil være gunstigt for padder, insekter og vandfugle. Den opgravede jord ønskes spredt og jævnet på det omkringliggende markareal.

Luftfotos

Ud fra en gennemgang af luftfotos, kan de konstateres at projektområdet er en fugtig lavning på aktiv landbrugsjord. De omkringliggende områder er generelt præget af fugtig bund, og der står jævnlige vand både på projektarealet men også på omkringliggende arealer. Ud fra tekniske kort kan det også ses, at området har terrænnært grundvand og at der sandsynligvis er vældpåvirkning i området. Dette ses også tydeligt på luftfoto fra bl.a. 2016 og senest i sommeren 2024.

Figur 1. Luftfoto fra foråret 2016 (NetGIS).

Figur 2. Luftfoto fra sommer 2024 (NetGIS).

Vurdering

Formålet med planloven er at sikre en sammenhængende planlægning, som forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne om landets natur og miljø. Loven tilsigter bl.a. at skabe og bevare værdifulde landskaber.

Kommunen vurderer pba. ovenstående, at søen vil falde naturligt ind i landskabet, da den etableres på i en eksisterende fugtig lavning. Den etableres desuden med flade brinker og med en naturlig udformning. Der er desuden god plads til at den opgravede jord kan blive udspreddt og indpasset i landskabet med en maksimal højde 0,3 m.

Det er endvidere kommunens vurdering, at søen vil bidrage positivt til at forbedre områdets biologiske værdi, herunder som ynglested for flere af kommunens strengt beskyttede paddearter, men også for områdets øvrige dyre- og planteliv samt storken som projektet er målrettet.

Bilag IV vurdering

I henhold til bestemmelserne om administration af beskyttede dyre- og plantearter efter EF-Habitatdirektivets bilag IV skal kommunen vurdere, hvorvidt området er yngle-, raste- eller voksested for disse arter, og om det ansøgte kan have negativ indflydelse herpå.

Der er ikke registreret bilag IV-arter på arealet, hvor søen ønskes etableret eller i umiddelbar nærhed heraf. De nærmeste fund af bilag IV arter er larver af løgfrø der er fundet i en sø ca. 2 km mod nordvest dog fra 2017 samt odder der er registreret i Søderup Å syd for Vollerup ca. 1,5 km syd for projektområdet. Der vurderes desuden at være flagermus i området, selv om der ikke er nogle registrerede fund.

Løgfrø yngler i et bredt udsnit af lavvandede områder lige fra større søer og moser til helt små vandsamlinger. De benytter også gerne temporære vandsamlinger, så længe de holder vand til midt på sommeren. De er meget sårbare overfor fisk. Løgfrø bevæger sig ikke langt fra ynglevandhullet, sjældent mere end 500 m, hvorfor de anses for at have en dårlig spredningsevne. Dens levested på land knytter sig specielt til løs og sandet jordbund, hvor den kan grave sig ned og gerne med lav vegetation omkring. Kommunen vurderer, at den fugtige lavning i den dyrkede mark ikke udgør et egnet yngle- eller rasteområde for løgfrø. På baggrund af luftfotos vurderes lavningen ikke at være vandfyldt i et omfang eller i en periode, der er tilstrækkelig til, at arten kan benytte området til at yngel. Etablering af vandhuller i nærheden af tidligere registrerede forekomster vil dog kunne bidrage positivt til løgfrøens muligheder for spredning i landskabet.

Odder kan findes langs vandløb, søer og kystområder, hvor der er rigelig adgang til føde som fisk, krebsdyr og smådyr. Den bygger bo i huler, under rødder eller i tæt vegetation nær vandet. Den er aktiv hele året og bevæger sig over store afstande i sit territorium, der kan være vandløbsstrækninger på mellem 10-50 km. De yngler i uforstyrrede områder med rørskov eller krat, hvor der er minimal menneskelig aktivitet.

Lavningen vurderes ikke at være yngle eller rasteområde for Odder grundet placeringen på en landbrugsmark og den begrænsede mængde vand.

Flagermus overvintrer og raster i hulheder i gamle træer, under jorden, i grotter eller under taget i bygninger. Om sommeren opholder de sig mange forskellige steder, men har brug for mørke og beskyttede steder hvor de kan hvile sig. De orienterer sig og jager ved hjælp af ekkolokalisering. Flagermus jager ofte i nærheden af vandhuller, skove og åbne marker, hvor de kan finde deres føde, som består af insekter som myg, biller og natsværmer.

Selv om der ikke er registreret forekomster af flagermus på projektområdet, vurderes det med stor sandsynlighed, at flere arter findes i nærområdet, idet områder med en mosaik af husdyrhold, græsningsarealer, levende hegn, småsøer og damme typisk rummer mange flagermusarter. Den fugtige lavning vurderes ikke at udgøre et egnet yngle- eller rasteområde for flagermus. Etablering af søerne vurderes derimod at kunne forbedre området som fødesøgningsområde for flagermus.

I forhold til plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV vurderer kommunen, at der ikke sker nogen ødelæggelse af disse som følge af projektet, da ingen af de syv plantearter er registreret på stedet eller vurderes at findes der, da deres habitatkrav ikke er opfyldt.

Kommunen har ingen yderligere registreringer af eller begrundet formodning om, at der er andre bilag IV-arter på stedet eller i umiddelbar tilknytning hertil end de nævnte. Samlet vurderes det, at det ansøgte, ikke vil medføre nogen negativ påvirkning af yngle- eller rasteområder for de ovennævnte bilag IV arter.

Natura 2000-vurdering

I henhold til bestemmelserne om administration af internationalt beskyttede naturområder, Natura 2000, skal kommunen vurdere, hvorvidt det ansøgte har indvirkning herpå. Nærmeste Natura 2000-område er N98 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Torkelsbøl Mose, der ligger 4,5 km syd for området hvor søen ønskes etableret. Området er udelukkende udpeget som fuglebeskyttelsesområde og der er følgende fuglearter på udpegningsgrundlaget for F62:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 62		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rørhøg (Y)
	Hedehøg (Y)	Trane (Y)
	Blåhals (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Tabel 1. Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl.

Kommunen vurderer, at det kan udelukkes, at det ansøgte, vil have en negativ påvirkning på bevaringsstatussen for fuglearter på udpegningsgrundlaget for F62, grundet projektets meget lokale karakter og placering på en landbrugsmark i drift med ringe naturværdi.

Kommunen vurderer derfor, at det ansøgte ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter, vil have en væsentlig påvirkning på det pågældende eller andre Natura 2000-område.

Kommunen vurderer, at der i denne sag kan meddeles tilladelse, idet:

- (1) Terrænnændringerne er begrænsede da søen etableres i naturlige lavninger.
- (2) Eksisterende naturværdier på arealet, er begrænsede.
- (3) De biologiske værdier øges ved etablering af søen.

Lovgrundlag (Hjemmel)

Etablering af en sø forudsætter kommunens landzonetilladelse, som er meddelt efter § 35 i Lov om planlægning.

Efter § 35 må der i landzone blandt andet ikke ske ændringer i anvendelsen af ubebyggede arealer uden forudgående tilladelse ved kommunalbestyrelsen.

Klagemulighed og andre bestemmelser

Du kan klage over afgørelsen inden for fire uger fra den er meddelt, dvs. indtil **den 26. december 2025**. Afgørelsen kan påklages til Planklagenævnet og betragtes ikke som endelig, før klagefristen er slut. Afgørelsen kan påklages af adressaten og en række interesseorganisationer m.fl. Se vedlagt klagevejledning (bilag 1) for mere information. Hvis der klages over afgørelsen, vil kommunen give besked herom.

Du har ret til at søge om aktindsigt.

Landzonetilladelsen meddelt efter PL § 35 bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år efter, at den er meddelt.

Offentliggørelse

Landzonetilladelsen offentliggøres på Aabenraa Kommunes hjemmeside, <https://aabenraa.dk/politik-og-dialog/aktuelle-hoeringer/byggeri-anlaeg-og-landzone> og må ikke udnyttes før klagefristen på 4 uger er udløbet. Se også afsnittet Klagevejledning.

Naboorientering

Ejendommen er beliggende i landzone. I henhold til Planlovens § 35 stk. 4 kan der først meddeles tilladelse, når naboerne er orienteret om ansøgningen, medmindre kommunen vurderer at det ansøgte er af underordnet betydning for naboerne og de øvrige parter. Der er i forbindelse med behandlingen af denne sag, ikke foretaget naboorientering, da kommunen vurderer at projektet ikke har en væsentlig betydning for andre end de berørte lodsejere.

Anden lovgivning

Kommunen har i forbindelse med ansøgningen anmodet Museum Sønderjylland om en arkivalisk udtalelse om området. Museet har vurderet at det ikke er nødvendigt med en arkæologisk forundersøgelse. Se museets fulde vurdering i bilag 4.

Såfremt der alligevel ifm. projektet observeres fortidsminder, skal gravearbejdet straks standses og Museum Sønderjylland kontaktes (tlf. 65 37 08 01). Museets anvisninger skal følges.

Hvis der konstateres forurening, f.eks. deponeret affald eller kemikalie- og pesticidaf-fald, skal forureningen anmeldes til kommunen, jf. Lov om forurennet jord § 71.

Ifølge vandløbslovens §§ 6 og 17 kræves tilladelse fra kommunen, hvis der sker ændrin-ger af dræn, grøfter m.v., eller hvis der sker ændring af vandets naturlige afløb fra hø-jere liggende ejendomme.

Når søen er anlagt, vil der normalt hurtigt udvikle sig et naturligt dyre- og planteliv. Når dette sker, vil søen være beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Det betyder, at der herefter ikke må foretages ændringer af søen uden forudgående dispensation fra Aabenraa Kommune.

Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at denne tilladelse ikke friholder dig fra at indhente tilladelser fra andre relevante lovgivninger.

Hvis der er tvivl om noget i denne tilladelse, er du velkommen til at kontakte mig.

Med venlig hilsen

Laura Overby
Biolog, Team Natur og GIS
Aabenraa Kommune

Kopi til klageberettigede:

Miljøstyrelsen; mst@mst.dk
Slots- og Kulturarvstyrelsen: post@slks.dk
Museum Sønderjylland, Haderslev: planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening; dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Aabenraa; dnaabenraa-sager@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening; natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Aabenraa; aabenraa@dof.dk
Friluftsrådet Aabenraa; aabenraa@friluftsradet.dk
Dansk Botanisk Forening; dbf.oestjylland@gmail.com

Bilagsoversigt

Bilag 1 – Klagevejledning
Bilag 2 – Oversigtskort
Bilag 3 – Fotos af projektområdet
Bilag 4 – Museets udtalelse

Bilag 1 – Klagevejledning

Planloven

I henhold til Planloven kan afgørelser truffet efter § 35, stk. 1 i Lov om planlægning, påklages til Planklagenævnet.

Klageberettigede er

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- lokale foreninger og organisationer som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Hvis afgørelsen er offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen fra bekendtgørelsen. Den sidste klagedag udløber ved kontortids ophør. Hvis klagefristen udløber en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klage indgives til Planklagenævnet via Klageportalen på www.naevneneshus.dk. Du logger på Klageportalen med NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Aabenraa Kommune i Klageportalen. Ved indgivelse af klage betales et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Aabenraa Kommune. Hvis kommunen fastholder afgørelsen, sender kommunen klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Planklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om Klageportalen, medmindre du forinden er blevet fritaget for brug af Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aabenraa Kommune. Kommunen videresender herefter din anmodning til nævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt du kan fritages. Se betingelserne for at blive fritaget på www.naevneneshus.dk.

Kommunens afgørelse kan indbringes for domstolene. Det skal ske inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt eller offentliggjort.

Bilag 2 – Oversigtskort

Bilag 3 – Fotos af projektområdet

Figur 3. Foto fra ansøgningsmaterialet.

Bilag 4 – Museets udtalelse

Aabenraa Kommune
Natur & GIS

Att.: Laura Overby

Dato: 26.11.2025

Museum Sønderjylland - Arkæologi | Sagsnr.: 25/7862

**Arkæologisk udtalelse vedr. etablering af en sø på del af matr. 107 Havsted, Ravsted
(Aabenraa Kommune)**

Udtalelse i henhold til museumslovens § 25:

Museum Sønderjylland - Arkæologi har modtaget høringsmateriale vedrørende ovennævnte projekt og har foretaget arkivalisk kontrol og arkæologisk vurdering af planområdet.

Efter det oplyste skal der etableres en sø på en del af matr. 107 Havsted, Ravsted. I alt omfatter søen ca. 800 m².

Der er ikke registreret væsentlige jordfaste fortidsminder inden for planområdet, som desuden er relativt lavtliggende.

På baggrund af ovenstående er det Museets vurdering, at risikoen for at støde på arkæologiske fortidsminder under jordarbejde er minimal, og mener, at en arkæologisk forundersøgelse **ikke** er nødvendig.

Bygherre skal dog være ekstra opmærksom på, at hvis der under anlægsarbejdet alligevel påtræffes jordfaste fortidsminder eller andre kulturhistoriske anlæg, skal anlægsarbejdet (jf. museumslovens § 27, lov nr. 473 af 7. juli 2001) omgående indstilles i det omfang, det berører fortidsmindet, og Museum Sønderjylland - Arkæologi adviseres.

Det kan endvidere oplyses, at bygherre i givet fald **ikke** skal udrede udgifterne til en eventuel arkæologisk undersøgelse.

Med venlig hilsen

METTE SØRENSEN
MUSEUMSINSPEKTØR |
ARKÆOLOGI
D +45 65 37 08 32
M +45 21 66 92 64
MESR@MSJ.DK
PLANER@MSJ.DK

